

<https://www.president.gov.ua/en/news/ukrayina-demonstruye-neobhidnij-temp-shob-zrobiti-mozhlivim-86553>.

УДК 338

Мацука Вікторія,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет
v.matsuka@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0002-0953-8769>

Горбашевська Марина,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів
Маріупольський державний університет
m.gorbachevskaya@mdu.in.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7612-5593>

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

У світі щорічно реалізується величезна кількість інвестиційних проєктів, які в найбільш загальному вигляді є довгостроковим вкладенням коштів для досягнення певної мети, якою можуть виступати як отримання комерційної вигоди, так і вирішення певних соціальних, економічних та багатьох інших проблем. Існує безліч видів таких проєктів. В окрему категорію можна виділити інвестиційні проєкти створення інфраструктурних об'єктів. Такі проєкти мають особливу важливість, оскільки у високій мірі сприяють економічному зростанню та розвитку країн, посиленню внутрішньо- та міждержавних взаємодій як у процесі реалізації таких проєктів, так і в результаті використання створеної інфраструктури.

Сукупність різних елементів інфраструктури є необхідною основою існування та функціонування економічних суб'єктів. Представники бізнес-середовища зокрема відзначають, що здійснення інвестицій в інфраструктуру, особливо за широкої участі державного капіталу, служить надійним способом виведення країни з кризи. Такий вид інвестування дає результати як у короткостроковому періоді, створюючи робочі місця, так і в довгостроковому, стимулюючи економічне зростання та розвиток територій. Розвиток інфраструктури сприяє підвищенню продуктивності факторів виробництва, а також нагромадженню людського капіталу. У найбільш загальному вигляді інфраструктура поділяється на виробничу та соціальну.

Один із варіантів класифікації видів інфраструктурних об'єктів: об'єкти транспортної інфраструктури (автомобільні шляхи та залізниці, аеродроми, порти); об'єкти енергетичної галузі (нафтопроводи, газопроводи, енергомережі); об'єкти соціального призначення (школи, лікарні, театри, стадіони); об'єкти комунальної інфраструктури (об'єкти переробки та утилізації, житлово-комунальні послуги, освітлення); інфраструктура зв'язку (лінії зв'язку, засоби зв'язку, підстанції).

Створення інфраструктурних об'єктів здебільшого можна віднести до великих, середньострокових та довгострокових проєктів. Для їх реалізації задіяні значні фінансові та трудові ресурси. Більше того, капіталомісткість таких проєктів визначає їхню непривабливість для більшості суб'єктів приватного сектору, що потребує залучення інвестицій держави та

найбільших національних компаній, а також міжнародних інвестицій. З іншого боку, вкладення в інфраструктуру, зазвичай, пов'язані з низкою ризиків.

Багато інфраструктурних проєктів є типовими і реалізуються за образом і подобою вже створених. Переваги таких проєктів у тому, що не потрібно винаходити якісь нові технології, всі можливі ризики, швидше за все, будуть відомі і досить легко розрахувати очікувані фінансові результати. Набагато складніша справа з мегапроєктами, які здебільшого унікальні і найчастіше неможливо з точністю передбачити результати їх втілення. Такі проєкти відрізняються довгостроковістю виконання і, відповідно, мають довгий очікуваний термін служби, вимагають колосальних витрат, також в них використовуються новітні технології.

Бюджет багатьох з таких проєктів перевищує ВВП деяких країн. При цьому можна сказати, що мегапроєкти відображають прагнення до вирішення не так виробничих та економічних, скільки соціальних завдань. Серед уже здійснених мегапроєктів можна виділити кілька наймасштабніших: тунель під Ла-Маншем (Євротунель); Готардський тунель; швидкісна залізниця Токіо-Нагоя-Осака; подвійний тунель Agua Negra; ГЕС «Три ущелини» та ін. (Zhuk, Kolesnikova, 2017). За статистикою приблизно 2/3 всіх мегапроєктів не досягають поставленої мети, а близько 20% виявляються повністю економічно провальними і нездатними як принести чистий прибуток, а й окупити вкладені кошти. Це може статися в результаті значних перевитрат, часто пов'язаних з продовженням початкових термінів виконання проєкту, а також з низьким рівнем продуктивності та працездатності кінцевого об'єкта. Зарубіжні країни мають величезний досвід здійснення великих інвестиційних проєктів. Найбільш відомі та масштабні з них – це в основному транспортні та енергетичні проєкти.

Війна в Україні завдала значної шкоди її інфраструктурі, навколишньому середовищу та суспільству. Країна постала на шлях відновлення, мета якого відбудова, відкритість, прозорість, відповідність європейським стандартам, сталий розвиток, енергетична незалежність, інклюзивність, безпека (Міністерство відновлення України, 2023). Створена міжнародна інвестиційна платформа для відновлення України (ASDE, 2023). Для подолання наслідків війни в Україні заплановано ряд міжнародних проєктів (проєкт відновлення основної логістичної інфраструктури та підключення до мережі (RELINC); проєкт «Зміцнення здоров'я та порятунку життя в Україні» (HEAL); проєкт «Аварійне відновлення мережі електропередач Укренерго»; програма NEFCO Green Recovery; проєкт «Підтримка раннього відновлення у постраждалих від війни районах» та ін.), спрямованих на відновлення важливих галузей функціонування країни (Українська правда, 2023). Ці проєкти підтримують такі міжнародні організації, як Світовий банк, ЄБРР, ПРООН, ФАО тощо.

Загалом, з основними союзниками США і ЄС Україна має всі шанси прискорити свій шлях до більш сталого майбутнього. Беручи до уваги поточний внесок у стабільність економіки та перспективні зусилля багатьох організацій по всьому світу, відновлення України за умови належного управління неодмінно втілиться в життя з кращим, яскравішим і здоровішим майбутнім для країни, яка нині потерпає від війни.

Список літератури

Інфраструктурні проєкти. Міністерство відновлення України. URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Infrastrukturni-proekti.html> (дата звернення: 23.08.2023)

Ключові інфраструктурні проєкти в Україні під час війни. Українська правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/7/691202/> (дата звернення: 23.08.2023)

Створена міжнародна інвестиційна платформа для відновлення України. ASDE. URL: <https://asde.com.ua/news> (дата звернення: 23.08.2023)

Zhuk A.A., Kolesnikova I.V. International Experience in Creating Major Infrastructure

УДК 314.151.3-054.73=161.2:33.025(061.1ЄС)(043.2)

Михайлишин Лілія
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародних економічних відносин
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
liliiia.mykhailyshyn@pnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7944-5317>

Костючок Роман
магістр кафедри міжнародних економічних відносин
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
romankostyuchok@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0009-7015-1684>

ВПЛИВ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ НА ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ В КРАЇНАХ ЄС

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну після 24 лютого 2022 року кількість українських мігрантів у країнах ЄС стрімко зростає. За кількістю людей, які виїхали з країни закордон, ця міграційна хвиля стала найбільшою з часів завершення Другої світової війни не тільки в Європі, а й в усьому світі. Головна причина міграції полягає в бажанні громадян України дістатися безпечного місця і забезпечити нормальне життя для себе і своїх дітей. Усвідомлюючи масштаби цієї хвилі, треба готуватися до можливих серйозних економічних наслідків [4].

Загалом дані щодо того, як українці впливають на економіку інших, значно відрізняються, проте, можна зробити висновок про позитивний вплив. Згідно з дослідженнями, де вивчалися наслідки трудової міграції до Польщі протягом 2013-2018 рр., тоді робоча сила зросла на 0,8% і генерувала 0,5% ВВП країни. Відповідно було зроблене припущення щодо впливу міграції на економіку інших країн, опираючись на їх кількість, хоча варто зазначити, що попередні трудові міграції і міграція 2022 року відрізняється за демографічною структурою і є вимушеною. В результаті мігранти можуть генерувати зростання ВВП на 1,2% в Польщі, Чехії та Естонії, 0,8% в Угорщині, Словаччині, Латвії, Литві та Румунії. Незважаючи на позитивні наслідки, це може стати викликом для економік країн. Витрати мігрантів стали одним з чинників, які пришвидшують темпи зростання інфляції, яка стала найбільшою за останнє десятиріччя на фоні значного зростання цін на енергоносії. Наприклад, у таких країнах, як Угорщина, Латвія, Литва та Естонія, інфляція становила більше 20%, 18% у Чехії та Польщі і загалом 10% в Єврозоні. Помітний також вплив на ринок нерухомості. У Польщі та Естонії орендні ставки зросли на 20%, хоча тільки чверть біженців орендували квартиру, спостерігається значний ріст цін за оренду в багатьох містах [3].

Війна в Україні 2022 року зовсім змінила принципи стосовно біженців, за якими відбувалося керування в країнах ЄС, які вважалися незмінними та непорушними протягом останніх десятиліть. Мільйони українців мігрували до ЄС, з них сотні тисяч – до Німеччини, Італії та інших. На відміну від попереднього тривалого процесу, який включав в себе подання заяв про надання притулку, але без доступу до ринку праці, на сьогоднішній день українські біженці отримують загальний захист на тимчасовій основі, в який входять дозвіл на